

Komisija KBS
pre ochranu maloletých
v Cirkvi

HODNOTIACA SPRÁVA
2018 – 2023

Konferencia biskupov Slovenska
Komisia KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi

HODNOTIACA SPRÁVA 2018 – 2023

marec 2024

Obsah

Úvod	04
Časová os udalostí	05
Činnosť Komisie KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi 2018 – 2023	08
Zloženie Komisie KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi 2023 – 2028	11
Smernice o postupoch v prípadoch zneužívania	14
Nahlasovací systém	15
Úrady pre nahlásenie zneužívania v Cirkvi	16
Kurz Safeguarding	18
Preventívne školenia pre kňazov	19
Štatistika doterajších podnetov	21
Oznamovacia povinnosť (odborná analýza)	30
Výzvy pre budúcnosť	33
Záver	35

Úvod

Ježišova radostná zvesť svojou silou stále nadchýna a podmaňuje si mnohých. Napriek tomu tu povedľa pšenice vždy existuje kúkoľ. A hoci sme uverili vo víťazstvo dobra v Ježišom zmŕtvychvstaní, kým nepríde v sláve, budeme stále konfrontovaní s rôznymi formami zla na tomto svete. Jednou z týchto foriem je aj problém sexuálneho zneužívania maloletých ako novodobý fenomén zasahujúci celú spoločnosť, nevynímajúc Ježišovu Cirkev. Aj toto nešťastie treba chápať v kontexte dejinných a spoločenských okolností. Zvyšujúci sa blahobyt predovšetkým v západnej civilizácii a s tým spojená sexuálna revolúcia v druhej polovici minulého storočia boli len jednými z mnohých faktorov, ktoré koexistovali, keď sa začal tento problém vynárať a neskôr pomenovávať ako zneužitie moci.

Pravdivo si musíme priznať, že i my, v rámci slovenskej cirkvi, sme konfrontovaní s touto formou zla. Nie je zatiaľ jednoduché vyjadriť mieru, v akej nás to zasahuje, ale postupne viac a viac spoznávame rozsah a hlavne dopad tohto utrpenia na jednotlivé ľudské životy a komunity veriacich. Avšak každý jeden ľudský život má nekonečnú cenu. Aj kvôli jednému životnému príbehu nesúcemu v sebe zranenie tohto typu je dobré urobiť všetko pre to, aby sa takéto činy nestávali.

Konferencia biskupov Slovenska (KBS) na základe výziev v pápežských dokumentoch zriadila v roku 2018 komisiu s názvom Osobitná komisia KBS na dohľad nad realizáciou procedurálnych postupov pri podozrení zo spáchania deliktov klerikmi. V roku 2021 bol jej názov zmenený na Komisiu KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi.

Cieľom tejto komisie je monitorovať situáciu v slovenskej Cirkvi v súvislosti s problematikou sexuálneho zneužívania; dohliadať na to, aby sa jednotlivé prípady vedené na diecéznych tribunáloch vyšetrovali správne; a zároveň iniciovať rôzne podujatia preventívneho charakteru.

Táto komisia od svojho vzniku postupne definovala a vytvárala štruktúry a spôsoby, ktoré majú systematicky pomáhať jednotlivým diecéznym biskupom pri správnom prístupe a správnom vedení procesov, ktoré sú odpoveďou na podnety prichádzajúce zo strany obetí alebo zo strany tých, ktorí majú vedomosť o spáchaní deliktov tohto druhu. V rámci týchto snáh je nevyhnutné, aby sa Cirkev na Slovensku stávala dôveryhodnou inštitúciou a aby to povzbudzovalo ďalších k nahlasovaniu prípadov a ich spravodlivému riešeniu. K tomu má napomáhať aj otvorenosť a transparentnosť.

Preto po prvýkrát Komisia KBS na ochranu maloletých v Cirkvi zverejňuje hodnotiacu správu, ktorá má mapovať jej činnosť od jej vzniku až doteraz. Zároveň prostredníctvom vyhodnotenia doterajších podnetov do určitej miery ponúka obraz o tom, ako nás tento problém zasahuje. Samozrejme, zverejnené údaje zďaleka nevyjadrujú objektívny stav, pretože si uvedomujeme, že reálnych prípadov je na Slovensku oveľa viac. Avšak má to byť krok v ústrety tým, ktorí stále vnútorne bojujú, či svoje zranenie z Cirkvi chcú otvoriť v náručí Cirkvi.

Nech aj nasledujúce riadky, ktoré sa v mnohom budú týkať dôsledkov zla a hriechu, sú nádejou a príležitosťou pre nové formy dobra, ktoré každý z nás môže vykonať.

Časová os udalostí

---

30. 4. 2001

Ján Pavol II.: Motu proprio Sacramentorum sanctitatis tutela (prvýkrát oficiálne definovaný hriech zneužívania maloletých).

2001

21. 5. 2010

Benedikt XVI.: Úprava noriem De delictis gravioribus.

2010

3. 5. 2011

Kongregácia pre náuku viery: Obežník na pomoc biskupským konferenciám pri príprave smerníc, ako postupovať v prípadoch sexuálneho zneužívania maloletých klerikmi.

2011

2014

11. 6. 2014

KBS schválila prvú smernicu Postup v prípadoch sexuálneho zneužívania klerikmi.

4. 6. 2016

František: Apoštolský list Come una madre amorevole (píše o nedbalosti cirkevných predstaviteľov pri šetrení prípadov sexuálneho zneužívania a o trestoch za túto nedbalosť).

2016

16. 6. 2016

KBS schválila Kódex pastoračného správania, ktorý je záväzný pre všetkých klerikov, rehoľníkov a laikov.

8. 12. 2021

František: Revízia Kódexu kánonického práva Kán. 1395, Kán. 1398 (zneužitie moci, delikt voči neplnoletým, sankcie).

2021

Jún 2021

Komisia KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi otvorila nový systém nahlásovania prípadov sexuálneho zneužívania v Cirkvi (nahlaseniezneužívania.kbs.sk).

13. 9. 2021

Návšteva pápeža Františka na Slovensku a stretnutie s niektorými obeťami sexuálneho zneužívania v Cirkvi.

5. 6. 2022

Kongregácia pre náuku viery: Vademecum 2.0 o niektorých procesných otázkach pri riešení prípadov sexuálneho zneužívania maloletých spáchaných klerikmi (revidovaná príručka pre postup pri riešení prípadov sexuálneho zneužívania v Cirkvi).

2022

11. 10. 2022

Nová smernica KBS: Postup v prípadoch sexuálneho zneužívania klerikom, členom inštitútu zasväteného života alebo spoločnosti apoštolského života a ktorýmkoľvek veriacim, ktorý zastáva úrad alebo službu v Cirkvi.

25. 3. 2023

František: Motu proprio Vos estis lux mundi (revidované predchádzajúce vydanie).

2023

1. 7. 2023

Nové 5-ročné obdobie Komisie KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi.

september 2023

KBS zriadila Úrady pre nahlásenie zneužívania v Cirkvi.

Činnosť Komisie KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi 2018 – 2023

Na svojom 91. plenárnom zasadnutí, ktoré sa konalo v dňoch 22. – 23. 11. 2018 v Šaštíne Konferencia biskupov Slovenska schválila zriadenie osobitnej komisie pre problematiku zneužívania neploletých v Cirkvi. Jej vtedajší názov bol Osobitná komisia KBS na dohľad nad realizáciou procedurálnych postupov pri podozrení zo spáchania deliktov klerikmi. Jej predsedom sa stal Mons. Marek Forgáč, košický pomocný biskup. Za znalcov komisie boli vybraní dvaja rímskokatolícki kňazi (Andrej Kačmár, cirkevný právnik z Košickej arcidiecézy, ktorý bol zvolený za tajomníka, a Ján Viglaš, morálny teológ z Banskobystrickej diecézy), jeden gréckokatolícky kňaz (Jaroslav Pasok, súdny vikár prešovskej archieparchie) a dvaja laici (Slávka Karkošková, odborníčka z oblasti zneužívania detí a Peter Hrušovský, civilný a cirkevný právnik). Neskôr prišli so svojou žiadosťou aj členovia Konferencie vyšších rehoľných predstavených na Slovensku, aby mali v novozriadenej komisii svoje zastúpenie. Preto boli za mužské

a za ženské rehole doplnení dvaja znalci (Rastislav Hamráček SDB a Agnieszka Jarkowska kapNSJ).

Základnými úlohami tejto komisie podľa jej štatútu je monitorovať situáciu na Slovensku v tejto problematike, dohliadať na to, aby sa jednotlivé prípady riešili správne a spravodlivo a zároveň iniciovať rôzne preventívne programy.

Na 100. plenárnom zasadnutí v Badíne, ktoré sa konalo v dňoch 11. – 12. 10. 2021, Konferencia biskupov odsúhlasila zmenu názvu komisie z dôvodu výstižnejšieho vyjadrenia jej činnosti. Jej nový názov je Komisia KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi.

Prvé zasadnutie komisie sa v tomto zložení konalo dňa 20. 2. 2019 v Košiciach, posledné zasadnutie bolo dňa 21. 3. 2023 taktiež v Košiciach. Medzi základné výsledky tejto komisie patrí:

- **Zostavenie štatútu.** Založenie osobitnej komisie pri Konferencii biskupov Slovenska definovala prvá smernica o riešení prípadov zneužívania v Cirkvi z roku 2014 (strana 14). Tá len veľmi stručne charakterizovala poslanie tejto komisie. Preto prvým krokom novej komisie bola príprava štatútu (maloleti.kbs.sk).
- **Vytvorenie dotazníka pre diecéznych biskupov.** Členovia Konferencie biskupov Slovenska súhlasili, že každoročne budú vyplňať dotazník pre každý podnet, ktorý im bol doručený. Dotazník obsahuje základné údaje o samotnom podnete a o jeho riešení, prípadne o kánonickom procese, ktorý bol na základe podnetu iniciovaný. Na základe týchto informácií je možné overiť správnosť postupu diecéznych biskupov. Okrem informácií z týchto dotazníkov môžu byť komisii podávané aj iné podnety z externého prostredia, ktoré by mohli upozorniť na nesprávnosť konania jednotlivých biskupov.

Vytvorenie nového nahlasovacieho systému.

Prvý zavedený jednoduchý nahlasovací systém (e-mailová adresa nahlaseniezneužívania@kbs.sk) bol skôr provizórny a nedostačujúci. Komisia sa preto rozhodla pripraviť nový systém pre nahlasovanie podnetov, ktorý by bol oveľa variabilnejší a prehľadnejší a zároveň by prinášal aspoň základné informácie a vysvetlenia pre tých, ktorí uvažujú o nahlásení prípadov zneužívania v Cirkvi. Nový nahlasovací systém je v podstate samostatnou internetovou stránkou (nahlaseniezneužívania.kbs.sk). Podrobnejšie informácie o systéme sú na strane 15.

Realizácia preventívnych programov v diecézach.

Jednou z priorít komisie je nielen monitorovať situáciu na Slovensku, ale hlavne ponúkať preventívne programy, pomocou ktorých by sa aspoň do istej miery dalo predchádzať nežiaducim situáciám. Od roku 2019 sa na Slovensku uskutočňujú školenia pre kňazov jednotlivých diecéz. Podrobnejšie informácie sú na strane 19.

Stretnutie obetí s pápežom Františkom počas jeho návštevy na Slovensku.

Počas pápežovej návštevy sa dňa 13. septembra 2021 v podvečerných hodinách v priestoroch Apoštolskej nunciatúry na Nekrasovej ulici v Bratislave uskutočnilo stretnutie Svätého Otca so štyrmi

obeťami sexuálneho zneužívania v Cirkvi na Slovensku. Stretnutie trvalo približne hodinu. Okrem pápeža a obetí bol na stretnutí prítomný predseda Komisie KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi, Mons. Marek Forgáč, ktorý zároveň zabezpečil tlmočenie. Každá z obetí predniesla svoje svedectvo. Následne sa pápež František prihovril všetkým spoločne a reagoval aj na každé svedectvo. Svätý Otec bol týmto stretnutím veľmi dojatý a spomínal ho aj nasledujúci deň, keď sa v Košiciach stretol s Mons. Marekom Forgáčom. Jedna z obetí odovzdala pápežovi Františkovi list ako svoje svedectvo, ktorý pápež následne rozposlal do celého sveta.

Organizovanie kurzu Safeguarding.

Organizátorom kurzu je Centrum na ochranu maloletých pri Teologickej fakulte v Košiciach, Katolíckej univerzity v Ružomberku, ktoré úzko spolupracuje s Komisiou KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi. Kurz zastrešuje Pápežská Gregorova univerzita v Ríme. Kurz je určený pre tých, ktorí budú aktívne pomáhať v Cirkvi v tejto oblasti. Prví absolventi kurzu dostali certifikáty v roku 2018. Podrobné informácie sú na str. 18.

Prednášková činnosť doma i v zahraničí.

Okrem osvetových podujatí pre biskupov a kňazov sa uskutočnili viaceré prednáškové aktivity na pôde domácej cirkvi i v zahraničí.

Miesto a dátum	Názov podujatia	Prednášajúci
Košice (Teologická fakulta KU) 29. 4. 2019	Sexuálne zneužívanie maloletých – otázky a odpovede (seminár)	Mons. Marek Forgáč (záštita) Slávka Karkošková Marek Drábek Agnieszka Jarkowska Andrej Kačmár
Záhreb, Chorvátsko (Katolícka univerzita) 19. – 22. 9. 2019	Formácia a prevencia – moc ako služba (európska konferencia)	Mons. Marek Forgáč Agnieszka Jarkowska

Miesto a dátum	Názov podujatia	Prednášajúci
Prešov (Gréckokatolícky kňazský seminár) 7. 10. 2019	Sexuálne zneužívanie maloletých v Cirkvi (prednáška)	Andrej Kačmár
Rusko (Saratov, Moskva, Kalinigrad, Petrohrad, Irkutsk) 9. 10. – 1. 11. 2019	Sexuálne zneužívanie maloletých (seminár)	Andrej Kačmár
Nitra (Kňazský seminár) 4. 2. 2020	Sexuálne zneužívanie maloletých v Cirkvi – prevencia (prednáška)	Andrej Kačmár
Olomouc (Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta, Univerzita Palackého) 14. 2. – 29. 5. 2022	Školenie pracovníkov cirkevných súdov (online kurz)	Andrej Kačmár
Olomouc (Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta, Univerzita Palackého) 25. – 26. 9. 2022	<i>Šetření sexuálních deliktů v Katolické církvi (sympóziium)</i>	Mons. Marek Forgáč Marta Andraščíková Andrej Kačmár svedectvo obeť

Realizácia projektu v TV LUX – Aby rozbité nezostalo rozbitým. Televízia LUX prišla v roku 2022 s návrhom vytvorenia série videí, ktoré by mali informatívnym spôsobom vovádzať divákov do problematiky zneužívania v Cirkvi. Garantom tohto edukačného projektu bol Mons. Marek Forgáč, predseda Komisie KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi. Štruktúru tém pripravila Slávka Karkošková. Projekt obsahuje 10 videovstupov, ktorých autormi a zároveň interpretmi sú 10 odborníci z tejto oblasti. Súčasťou projektu sú aj štyri svedectvá obetí. Projekt je zameraný na osvetu v oblasti sexuálneho zneužívania detí vo všeobecnosti, nielen v Cirkvi, a je možné ho sledovať v televízii, ako aj na webovej stránke www.zneuzivanie.sk. Projekt bol sprístupnený verejnosti v októbri 2023.

Kontakt s obeťami. Počas uplynulých rokov, popri vytvorení rôznych štruktúr a systémov, sa ako najužitočnejší ukázal bezprostredný kontakt s obeťami. Práca „v teréne“ prispela k nahláseniu viacerých podnetov a následne k poskytnutiu skutočnej pomoci obetiam. To znamená, že prostredníctvom siete odborníkov, predovšetkým psychoterapeutov, ktorí majú vedomosti z oblasti zneužívania v Cirkvi a trpezlivo a profesionálne sprevádzajú obeť, sa postupne v zdĺhavom procese podarilo viacerých priviesť k tomu, aby sa ich prípady riešili v Cirkvi. Je to zároveň výzva, aby sa v budúcnosti poskytovalo viac možností osvety a vzdelávania odborníkov v tejto oblasti a zároveň podporovalo ich vzájomné sieťovanie a komunikácia so zodpovednými zo strany Cirkvi.

Zloženie Komisie KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi 2023 – 2028

Po uplynutí predchádzajúceho 5-ročného obdobia boli v roku 2023 do komisie menovaní noví znalci, tentokrát s uplatnením normy, ktorú stanovuje štatút Konferencie biskupov Slovenska, aby každá diecéza/eparchia mala svojho zástupcu. Predseda a znalci menovaní na obdobie 2023 – 2028:

Predseda

Mons. doc. PhDr. Marek Forgáč, PhD.

košický pomocný biskup

(*1974) Vyštudoval teológiu na Univerzite Komenského v Spišskej Kapitule a psychológiu na Pápežskej Gregorovej univerzite v Ríme (licenciát) a Trnavskej univerzite v Trnave (doktorát). Habilitoval sa na Katolíckej univerzite v Ružomberku. Dlhodobu pôsobil v univerzitnej pastorácii. Pôsobí ako vysokoškolský pedagóg. Angažuje sa v oblasti skúmania súcosti kandidátov pre kňazstvo a ako znalec v kauzách manželskej nulity. Od roku 2016 je košickým pomocným biskupom a od roku 2018 predsedom Komisie KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi.

Bratislavská arcidiecéza

Mgr. Elena Lamačková

(*1954) Vyštudovala psychológiu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Pracovala v psychologickom poradenstve pre rodinu, pár i jednotlivca. Absolvovala psychodynamický výcvik SUR v Prahe, výcvikové semináre Systemického modelu rastu IVS. Od roku 2002 poskytuje poradensko-psychologické služby v rámci Kresťanskej psychologicko-poradne pri farnosti Sedembolestnej Panny Márie v Bratislave-Petržalke. S Duchovným centrom Lukov dvor spolupracuje od roku 2004 a vedie programy na uzdravenie osobnosti po sexuálnom zneužívaní. Je vydatá, má štyri deti.

Trnavská arcidiecéza

Mgr. Mário Schwarz, PhD.

(*1979) Vyštudoval psychológiu na Fakulte sociálnych vied a zdravotníctva Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre (magisterské štúdium) a na Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave (doktorandské štúdium). Absolvoval 4-ročný psychoterapeutický výcvik v Slovenskom inštitúte logoterapie. Okrem toho absolvoval aj výcvik v mediácii a supervízii. Odborne sa profiluje v oblasti psychologického poradenstva, mediácie, koučingu a supervízie. Pôsobil niekoľko rokov v Centre pomoci pre rodinu v Trnave. Aktuálne pôsobí ako vysokoškolský pedagóg, mediátor a supervízor. Ako psychológ pracuje v Centre podpory študentov v rámci Trnavskej univerzity. Je ženatý, má tri deti.

Nitrianska diecéza

JUDr. ICDr. Peter Hrušovský

(*1979) Vyštudoval civilné právo na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a cirkevné právo na Pápežskej Gregorovej univerzite v Ríme. Aktuálne pôsobí ako civilný advokát a ako stály patrón (zástupca strán) na Diecéznom cirkevnom súde v Nitre. Je ženatý, má jedno dieťa.

Žilinská diecéza

JUDr. Silvia Miškovičová, LL.M.

(*1986) Vyštudovala právo na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave a na Oxford

Brooks University v Oxforde. Po vysokej škole pôsobila krátky čas v advokátskej kancelárii a neskôr na súde ako vyššia súdna úradníčka. Problematike obetí trestných činov sa aktívne venuje viac ako 7 rokov, najskôr ako dobrovoľníčka, neskôr ako právna poradkyňa pracujúca pre rôzne subjekty/organizácie poskytujúce pomoc ľuďom v núdzi a obetiam trestných činov. Vo svojej dizertačnej práci sa venovala problematike obchodovania s ľuďmi a vo svojej rigoróznej práci surogátnemu materstvu. Je absolventkou kurzu Safeguarding (Teologická fakulta Košice, KU Ružomberok). Je vydatá, má štyri deti.

Banskobystrická diecéza

Mgr. Anna Siekelová

(*1977) Je riaditeľkou neziskovej organizácie Centrum konkrétnej pomoci Femina, n. o. a sociálnou poradkyňou. Absolvovala štúdium Náuky o rodine na Teologickej fakulte Katolíckej univerzity v Ružomberku. Je absolventkou kurzu Safeguarding (Teologická fakulta Košice, KU Ružomberok). Je členkou Rady KBS pre rodinu a členkou Výboru pre rodovú rovnosť pri Rade vlády SR pre ľudské práva. Venuje sa výchove mládeže a zodpovednému rodičovstvu ako inštruktorka PPR a TeenSTAR programu, ako aj individuálnemu sprevádzaniu žien v tejto oblasti. Je vydatá, má tri deti.

Košická arcidiecéza

ICLic. Andrej Kačmár, PhD.

(*1974) Je riaditeľom Centra na ochranu maloletých založeného pri Teologickej fakulte v Košiciach, Katolíckej univerzity v Ružomberku. Pôsobí ako vicerektor Kňazského seminára v Košiciach. Študoval kánonické právo na Lateránskej univerzite v Ríme a absolvoval kurz Safeguarding na Pápežskej Gregorovej univerzite v Ríme. Na tému ochrany maloletých v Cirkvi prednášal pri viacerých príležitostiach doma i v zahraničí. Organizuje kurz Safeguarding na Teologickej fakulte Košice, KU Ružomberok. Je kňazom Košickej arcidiecézy.

Spišská diecéza

Mgr. Daniel Lysý, PhD.

(*1986) Študoval masmediálnu komunikáciu v Prešove, potom žurnalistiku na Filozofickej fakulte Katolíckej univerzity v Ružomberku. V súčasnosti študuje náboženskú výchovu. Pôsobil ako dobrovoľník v Diecéznom centre pre mládež vo Važci a pracoval v Združení kresťanských spoločenstiev mládeže. Aktuálne pôsobí na Diecéznom katechetickom úrade Spišskej diecézy. Je absolventom kurzu Safeguarding (Teologická fakulta Košice, KU Ružomberok). Je ženatý, má dve deti.

Rožňavská diecéza

Mgr. František Olach JSS

(*1975) Vyštudoval katolícku teológiu na Teologickom inštitúte v Spišskej Kapitule – Spišskom Podhradí. Teologické štúdiá ukončil na Pápežskej Gregorovej univerzite v Ríme v roku 1999. V roku 2008 bol inkardinovaný do pápežského klerického združenia Dielo Ježiša Veľkňaza. Je absolventom kurzu Safeguarding (Teologická fakulta Košice, KU Ružomberok). V súčasnosti pôsobí ako farár-dekan vo farnosti Stará Halič a ako diecézny ekonóm Rožňavskej diecézy.

Prešovská gréckokatolícka archieparchia

ICLic. Jaroslav Pasok

(*1976) Je súdnym vikárom Metropolitného tribunálu Prešovskej archieparchie. Študoval teológiu na Pápežskej univerzite sv. Tomáša Akvinského a kánonické právo na Pápežskom orientálnom inštitúte v Ríme. Pôsobil 8 rokov v Ukrajinskej katolíckej eparchii v Melbourne v Austrálii. Je absolventom kurzu Safeguarding (Teologická fakulta Košice, KU Ružomberok). Je ženatý, má tri deti.

Košická gréckokatolícka eparchia

PaedDr. Eva Hospodárová

(*1964) Vyštudovala Strojnícku fakultu VŠT v Košiciach, neskôr Pedagogickú fakultu Katolíckej

univerzity v Ružomberku a špeciálnu pedagogiku. Pracovala 13 rokov ako katechéta, ďalej ako vedúca Centra voľného času v Košiciach. Od roku 2013 pracuje ako notár Cirkevného súdu Gréckokatolíckej eparchie Košice. V roku 1999 absolvovala kurz Škola rodiny s misiou viesť náuky pre snúbencov. Je vydatá, má tri deti.

Bratilavská gréckokatolícka eparchia

Mgr. Jana Bieščad, PhD.

(*1984) Absolvovala magisterské a doktorandské štúdium psychológie na Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave, kde pôsobí ako odborná asistentka. Zároveň pracuje ako psychologička a terapeutka v Centre celého človeka Enoia v Považskej Bystrici. Je tiež lektorkou kurzov v Duchovnom centre Lukov Dvor. Spolupracuje pri diagnostike kandidátov kňazstva a zasväteného života a pôsobí ako znalkyňa v kauzách manželskej nulity. Absolvovala dlhodobý psychoterapeutický výcvik v logoterapii a existenciálnej analýze v ČR, výcvik v metóde EMDR so zameraním na spracovanie traumy, výcvik v rodinnej terapii a terapii vzťahovej väzby, terapii hrou a muzikoterapii. V rámci psychologického poradenstva a terapie sa zameriava na prácu s traumou. Dlhodobo sa venuje obetiam zneužívania v Cirkvi a spolupracuje na preventívnych programoch. Je vydatá.

Ordinariát OS a OZ SR

pplk. Mgr. Ing. Juraj Štilicha

(*1979) Absolvoval magisterské štúdium na Fakulte prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a inžinierske štúdium na Fakulte sociálno-ekonomických vzťahov Trenčianskej univerzity Alexandra Dubčeka v Trenčíne. V rámci rezortnej vzdelávacej sústavy MV SR získal základné a špecializované policajné vzdelanie v študijnom odbore bezpečnostná služba.

V súčasnosti si zvyšuje profesijnú kvalifikáciu postgraduálnym štúdiom so zameraním na právo a právnu vedu. Pracuje ako aktívny príslušník Policajného Zboru. Je ženatý, má jedno dieťa.

KVRPS (ženské rehole)

Marta Andraščíková SSS

(*1974) Je členkou Spoločnosti sociálnych sestier a zároveň asistentkou generálnej predstavenej. Súbežne so štúdiom sociálnej práce sa venovala drogovo závislým, s ktorými pracovala 10 rokov ako socio-terapeutka. Absolvovala Geštalt terapiu (dvojročný výcvik základného psychoterapeutického poradenstva) a Nest terapiu (terapia zameraná na liečenie posttraumatických symptómov). Ukončila štúdium pastorálneho poradenstva v USA a výcvik v oblasti manželského poradenstva (Imago-vzťahová terapia). Je absolventkou kurzu Safeguarding (Teologická fakulta Košice, KU Ružomberok). Vo svojom odbornom poradenstve sa venuje sprevádzaniu ľudí v kríze stredného veku a obetiam sexuálneho zneužívania.

KVRPS (mužské rehole)

Peter Jacko SDB

(*1977) Filozofické a teologické štúdiá absolvoval na Pápežskej saleziánskej univerzite v Ríme. Kňazské svätenie prijal v roku 2006. Neskôr pracoval v saleziánskom centre v Bratislave – Petržalke. Následne bol predsedom rozvojovej organizácie SAVIO, o. z. a delegátom pre slovenské saleziánske misie. Je absolventom kurzu Safeguarding (Teologická fakulta Košice, KU Ružomberok). Aktuálne je vikárom provinciála saleziánov na Slovensku a zodpovedným za ochranu detí a zraniteľných osôb pred sexuálnym zneužívaním v saleziánskej provincii na Slovensku.

Komisia v novom zložení sa prvýkrát stretla dňa 15. novembra 2023 v Badíne. Druhé zasadnutie sa konalo 1. februára 2024 v Badíne.

Smernice

o postupoch v prípadoch zneužívania

Prvá smernica (2014)

Kongregácia (Dikastérium) pre náuku viery vydala v roku 2011 *Obežník na pomoc biskupským konferenciám pri príprave smerníc, ako postupovať v prípadoch sexuálneho zneužívania maloletých klerikmi*. Na základe požiadavky zo strany Kongregácie pre náuku viery, Konferencia biskupov Slovenska vydala 11. 6. 2014 prvú smernicu pod názvom **Postup v prípadoch sexuálneho zneužívania klerikmi**. Prvá smernica definovala základné pojmy: maloletá osoba a osoba so zníženou schopnosťou užívania rozumu; nadobúdanie, držanie a šírenie detskej pornografie klerikmi; spolupráca s civilnými autoritami; preventívne opatrenia; procedurálny postup pri podozrení zo spáchania deliktu; pomoc poškodeným; oznámenie trestného činu a falošné obvinenia.

Druhá smernica (2022)

V roku 2019 bolo vydané *Motu proprio* pápeža Františka *Vos estis lux mundi*, ktoré sa venuje téme sexuálneho zneužívania v Cirkvi. Nasledujúci rok Kongregácia pre náuku viery vydala *Vademecum* o niektorých procesných otázkach pri riešení prípadov sexuálneho zneužívania maloletých spáchaných klerikmi. Kongregácia pre náuku viery vydala v roku 2021 aktualizáciu noriem o rezervovaných deliktoch a taktiež bola ukončená revízia 6. knihy CIC 1983.

Konferencia biskupov Slovenska na základe aktualizovaných cirkevných noriem v oblasti ochrany maloletých pred sexuálnym zneužívaním vydala 11. 10. 2022 druhú smernicu pod názvom **Postup v prípadoch sexuálneho zneužívania klerikom, členom inštitútu zasväteného života alebo spoločnosti apoštolského života a ktorýmkoľvek veriacim, ktorý zastáva úrad alebo službu v Cirkvi**. Druhá smernica je doplnená o nasledujúce termíny: zraniteľná osoba; delikt sexuálneho zneužívania (dotykové a bezdotykové sexuálne zneužívanie); cirkevná autorita; nahlásenie sexuálneho zneužívania; predbežné opatrenia voči obvinenému a starostlivosť o obvineného. Smernica je prístupná na webovom sídle Konferencie biskupov Slovenska (maloleti.kbs.sk).

Nahlasovací systém

Pripraviť spôsoby a systémy prístupné pre potenciálne obeť alebo pre tých, ktorí majú vedomosť o zneužívaní v Cirkvi, je povinnosťou jednotlivých diecéz a eparchií. Napriek tomu Komisia KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi vytvorila jednotný systém pre všetky diecézy a eparchie na Slovensku. Spočiatku to bola len jednotná e-mailová adresa (nahlaseniezneužívania@kbs.sk). Už krátko po vytvorení tejto adresy komisia rokovala o prípravení oveľa prístupnejšieho a variabilnejšieho systému, ktorý by ponúkal viaceré možnosti kontaktov a komunikáciu pre nahlásenie prípadov zneužívania v Cirkvi. Ide o samostatnú internetovú stránku (nahlaseniezneužívania.kbs.sk)

s jednoduchým a prehľadným členením, ktorá okrem pôvodnej e-mailovej adresy ponúka aj možnosť volania na vyhradené telefónne číslo a odkaz na e-mailové adresy všetkých členov komisie. Výhodou tohto systému je, že ponúka interaktívnu mapu slovenských diecéz a eparchií, prostredníctvom ktorej sa každý môže dostať ku kontaktom jednotlivých biskupov a iných kontaktných osôb. Do interaktívnej mapy boli vložené aj kontaktné údaje úradov pre nahlásenie zneužívania v Cirkvi (podrobnejšie str. 16). Systém poskytuje aj základné informácie o problematike. Odkaz na tento systém prostredníctvom banneru bol ponúknutý všetkým diecézám a eparchiám.

NAHLÁSENIE SEXUÁLNEHO ZNEUŽÍVANIA MALOLETÝCH
V KATOLICKEJ CIRKVI NA SLOVENSKU

nahlaseniezneužívania@kbs.sk

+421 909 250 701

Úvodné slovo

V Katolíckej cirkvi na Slovensku pri ohlasovaní evanjelia a v službe Božiemu ľudu sa – ako vysvätení služobníci, zasvätené osoby, i laici v zamestnaní v inštitúciách Cirkvi alebo v dobrovoľníckej službe – v pokore usilujeme o príkladný mravný osobný život. Rovnako sa usilujeme, aby všetci ľudia, ktorým sa venujeme, mohli byť v našej osobnej prítomnosti a v našom prostredí v bezpečí pred akoukoľvek formou zneužívania či nevhodného správania.

Zlo sexuálneho zneužívania zo strany klerikov, zasvätených osôb či iných pracovníkov v Cirkvi je veľké morálne zlo fašského hriechu a zločin a je v ostrom rozpore s Ježišovým evanjeliom a poslaním Cirkvi. S pokorou uznávame, že aj v Cirkvi sa také prípady stávajú.

V Konferencii biskupov Slovenska funguje Komisia KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi. Jej predsedom je košický pomocný biskup Mons. Marek Forgáč a členmi sú ďalší kňazi, zástupcovia reholí a laickí odborníci.

POZÝVAME AJ VÁS, ABY SME SPOLOČNE V CIRKVI AJ V CIVILNEJ OBLASTI VYTŤVÁRALI PROSTREDIE
BEZPEČNÉ PRED AKÝMKOLIEK ZNEUŽÍVANÍM.

Pre bližšie spoznanie práce spomenutej komisie si môžete pozrieť nasledujúci rozhovor:

Úrady pre nahlásenie zneužívania v Cirkvi

Dňa 25. marca 2023 pápež František potvrdil a doplnil svoje pôvodné Motu proprio Vos estis lux mundi (Vy ste svetlo sveta), v ktorom nariadil, aby každá diecéza (eparchia) mala vytvorený úrad pre nahlásenie zneužívania v Cirkvi. Predseda Komisie KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi Mons. Marek Forgáč na júnovom zasadnutí v roku 2023 v Badíne oboznámil s touto požiadavkou členov Konferencie biskupov Slovenska. Všetci biskupi spoločne prijali záväzok, že do jesene toho istého roka každá diecéza (eparchia) zriadi tento úrad. Dnes sú všetky úrady zriadené a funkčné.

Každý úrad má pre nahlásenie zneužívania kontaktnú osobu. Vo väčšine prípadov ide o ženy laičky, aby bola čo najviac eliminovaná obava prípadných obetí komunikovať s kňazom, respektíve mužom. Každý úrad má zverejnené kontaktné údaje (e-mailovú adresu, telefónne číslo), prípadne aj vymedzené hodiny počas týždňa, kedy možno osobne stretnúť kontaktnú osobu. Viaceré z kontaktných osôb sú na túto službu pripravené prostredníctvom kurzu Safeguarding, niektoré tento kurz v súčasnosti navštevujú. Informácie o úradoch pre nahlásenie zneužívania v Cirkvi sú zverejnené na webových sídlach jednotlivých diecéz (eparchií) a v spoločnom systéme nahlasovania (nahlasenieznezivania.kbs.sk).

Bratislavská arcidiecéza

JCDr. Mgr. Terézia Valušková
nahlasenieznezivania@abuba.sk
+421 257 200 615

Trnavská arcidiecéza

Mgr. Mário Schwarz, PhD.
nahlasenieznezivania.trnava@abu.sk
+421 910 852 368
Úradné hodiny: Utorok 13.00 – 15.00

Nitrianska diecéza

JUDr. JCLic. Katarína Kaňková, PhD.
katarina.kankova@nrb.sk
+421 909 250 452

Žilinská diecéza

prof. ThDr. ICLic. RNDr. Jana Moricová, PhD.
nahlasenieznezivania@dcza.sk
+421 41 500 22 15
Konzultačné hodiny (kancelária č. 208):
Streda 12.00 – 15.00, Piatok 9.00 – 12.00

Banskobystrická diecéza

Mgr. Anna Siekelová
anna.siegelova@bbdieceza.sk
+421 910 842 184
Mgr. Jozef Novák
jozef.novak@bbdieceza.sk
+421 903 174 933

Košická arcidiecéza

JCLic. Zuzana Petkáčová, PhD.
nahlaseniezneuzivania@abuke.sk
+421 55 68 28 101
Utorok – Štvrtok: 13.00 – 15.00

Spišská diecéza

PhDr. Zuzana Bolibruchová, PhD.
nahlaseniezneuzivania@kapitula.sk
Úradné hodiny:
Piatok 13.00 – 15.00

Rožňavská diecéza

Terézia Holubová
nahlaseniezneuzivania@burv.sk
Tel.: +421 58 78 77 213
Utorok – Štvrtok: 13.00 – 15.00

Ordinariát ozbrojených síl a ozbrojených zborov

pplk. Mgr. Ing. Juraj Štilicha
juraj.stilicha@icloud.com

Prešovská archieparchia

ICLic. Jaroslav Pasok, súdny vikár
Mgr. Michal Sopko, kancelár a notár
+421 910 852 286
Utorok: 09.00 – 11.00
Streda: 13.00 – 15.00

Košická eparchia

Martin Mráz, kancelár a tajomník
kancelar@grkatke.sk
PaedDr. Eva Hospodárová
hospodarova.eva@grkatke.sk

Bratislavská eparchia

(Úrad je po dohode spoločný s Bratislavskou
rímskokatolíckou arcidiecézou)
JCDr. Mgr. Terézia Valušková
nahlaseniezneuzivania@abuba.sk
+421 257 200 615

Kurz Safeguarding

Teologická fakulta v Košiciach Katolíckej univerzity v Ružomberku v spolupráci s Gregorovou univerzitou v Ríme (CCP – Centre for Child Protection; po zmene IADC – Institute of Anthropology, Interdisciplinary Studies of Human Dignity and Care) od roku 2017 ponúka projekt **Safeguarding – Ochrana detí a zraniteľných dospelých pred sexuálnym zneužívaním**. Projekt sa skladá z 10 vyučovacích jednotiek (terminológia a definícia sexuálneho zneužívania detí, rizikové a ochranné faktory, symptómy a indikátory, páchatelia, incest, pomoc obetiam, cirkevná legislatíva, civilná legislatíva, prevencia a iné) a 9 osobných stretnutí s lektormi pod vedením projektového manažéra. Študijný materiál, ktorý ponúkala CCP, bol na začiatku

prezentovaný v angličtine a taliančine a od roku 2021 je preložený do slovenčiny. Kurz prebieha od októbra do júna prostredníctvom mesačných víkendových stretnutí, prevažne na Teologickej fakulte v Košiciach.

Zmluvné strany (Teologická fakulta Košice Katolíckej univerzity Ružomberok a Pápežská Gregorova univerzita v Ríme) sa dohodli, že budú podporovať ochranu a blaho detí a zraniteľných osôb prostredníctvom podpory preventívnych opatrení proti sexuálnemu zneužívaniu a iným druhom zneužívania a taktiež zvyšovaním povedomia a rozširovaním poznatkov o význame takéhoto úsilia s cieľom vytvoriť zdravé prostredie.

Doteraz sa uskutočnili tieto ročníky kurzu:

Rok konania	Miesto konania	Prednášajúci	Počet absolventov
2017/2018	Teologická fakulta Košice	Marek Drábek Agnieszka Jarkowska Andrej Kačmár	11 absolventov
2018/2019	Teologická fakulta Košice	Slávka Karkošková Marek Drábek Andrej Kačmár Agnieszka Jarkowska	8 absolventov
2019/2020	Teologická fakulta Košice	Agnieszka Jarkowska Andrej Kačmár Slávka Karkošková Marek Drábek	22 absolventov
2022/2023	Dom Xaver, Badín	Marta Andraščíková Andrej Kačmár Ján Kulan Michal Lacko	12 absolventov
2023/2024	Teologická fakulta Košice	Jana Bieščad Vindišová Andrej Kačmár Marta Andraščíková Ján Kulan	8 absolventov

Preventívne školenia pre kňazov

Od roku 2019 sa z iniciatívy Komisie KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi konajú po celom Slovensku preventívne školenia pre kňazov (pandemické obdobie v rokoch 2020 – 2021 na určitý čas zabránilo konaniu týchto aktivít). Školenia sa uskutočňujú na pozvanie diecézneho biskupa. Vo všetkých prípadoch išlo o celodiecézne stretnutie kňazov (celodiecézne rekolekcie), kde sú pozvaní všetci kňazi diecézy. Zvyčajne sa začínajú o 9.00 hod. a končia o 13.00

hod. Kňazi si vypočujú tri prednášky s možnosťou diskusie: Telesnosť v živote kňaza (Mons. Marek Forgáč), Zneužívanie v Cirkvi – pohľad obetí (Jana Bieščad Vindišová, Marta Andraščíková, Agnieszka Jarkowska, Marek Drábek) a Cirkevno-právny pohľad na problematiku zneužívania v Cirkvi (Andrej Kačmár). Vo väčšine prípadov je na stretnutí prítomná jedna z obetí, ktorá prednesie svoje osobné svedectvo.

Diecéza/eparchia	Dátum konania	Miesto konania	Prednášajúci
Košická arcidiecéza	5. – 7. 11. 2019	Prešov Košice Michalovce	Mons. Marek Forgáč Agnieszka Jarkowska Marek Drábek Andrej Kačmár
Nitrianska diecéza	12. 5. 2022	Hronský Beňadik	Mons. Marek Forgáč Marta Andraščíková Andrej Kačmár Svedectvo obeť
Ordinariát ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR	3. 10. 2022	Badín	Mons. Marek Forgáč Jana Vindišová Andrej Kačmár
Trnavská arcidiecéza	7. 12. 2022	Trnava	Mons. Marek Forgáč Jana Vindišová Marta Andraščíková Svedectvo obeť
Rožňavská diecéza	15. 3. 2023	Rožňava	Mons. Marek Forgáč Jana Vindišová Marta Andraščíková Andrej Kačmár Svedectvo obeť
Bratislavská arcidiecéza	27. 4. 2023	Bratislava	Mons. Marek Forgáč Jana Vindišová Marta Andraščíková Andrej Kačmár Svedectvo obeť

Diecéza/eparchia	Dátum konania	Miesto konania	Prednášajúci
Žilinská diecéza	25. 5. 2023	Nimnica	Mons. Marek Forgáč Jana Vindišová Marta Andraščíková Andrej Kačmár Svedectvo obeť
Prešovská archieparchia	20. 6. 2023	Ľutina	Mons. Marek Forgáč Jana Vindišová Andrej Kačmár
Banskobystrická diecéza	21. 9. 2023	Badín	Mons. Marek Forgáč Jana Bieščad Vindišová Marta Andraščíková Andrej Kačmár Svedectvo obeť
Bratislavská eparchia	28. 11. 2023	Badín	Mons. Marek Forgáč Jana Bieščad Vindišová Andrej Kačmár
Spišská diecéza	8. 2. 2024	Ružomberok	Mons. Marek Forgáč Jana Bieščad Vindišová Marta Andraščíková Andrej Kačmár Svedectvo obeť Radovan Hasík

Štatistika doterajších podnetov

Od roku 2018 každý diecézny biskup na žiadosť predsedu Komisie KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi každoročne vyplní dotazník ku každému podnetu, ktorý mu je podaný v súvislosti so zneužívaním v Cirkvi. Vyplnené dotazníky potom biskupi na prelome kalendárnych rokov odosielajú predsedovi komisie. Okrem toho, že informácie z týchto dotazníkov prezentujú, ako diecézny biskup postupoval v tom-ktorom prípade, dotazníky sú aj zdrojom informácií pre vytvorenie komplexnejšieho obrazu o situácii v Cirkvi na Slovensku.

Na 100. zasadnutí, ktoré sa konalo v dňoch 11. – 12. 10. 2021 v Badíne sa Konferencia biskupov Slovenska dohodla, že prostredníctvom týchto dotazníkov zmapuje situáciu na Slovensku aj pred rokom 2018 a to konkrétne od roku 1990. Dôvodom, prečo sa stanovil rok 1990, boli spoločenské zmeny. To však neznamená, že sa pred rokom 1990 nestali prípady tohto druhu, avšak ak sa stali, tak cirkevnoprávne sa riešili až po roku 1990.

Štatistické údaje prezentované v tejto časti hodnotiacej správy sú len malou časťou skutočnej reality. Nepochybne na Slovensku existuje oveľa viac prípadov tých, ktorí sa ešte neodhodlali oznámiť svoje zranenie cirkevným autoritám,

prípadne tých, ktorí sa rozhodli svoje zranenie vôbec neotvárať.

Zároveň čísla v tomto štatistickom prehľade treba správne a čo najobjektívnejšie interpretovať. Každý prípad je totiž jedinečný. Rovnaké číslo môže zahŕňať najväznejšiu formu zneužívania, ako aj prípad, ktorého obsahom je napríklad nevhodná komunikácia v prostredí neplnoletých. Z tohto dôvodu sú pred deskriptívnymi údajmi definované základné charakteristiky, podľa ktorých sú jednotlivé prípady popisované a vo svetle ktorých ich treba aj posudzovať.

Účelom zverejnenia tejto štatistiky nie je odpovedať na zvedavosť či túžbu po senzácii, ale vyjadriť transparentnosť s cieľom čo najviac povzbudiť tých, ktorí uvažujú o nahlásení prípadu zneužívania v Cirkvi a zatiaľ tak z rôznych dôvodov neurobili. Zverejnené údaje zohľadňujú našu ochotu k transparentnosti a na druhej strane aj snahu chrániť identitu všetkých zainteresovaných, predovšetkým obetí.

Nadálej prioritou Komisie KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi ostáva väčšia snaha venovať sa konkrétnym prípadom než komplexným číslam, pretože za každým číslom je živý človek alebo živí ľudia, ktorí majú svoju nekonečnú hodnotu a zaslúžia si osobitnú pozornosť.

Základné charakteristiky použité pri zverejnení štatistických údajov:

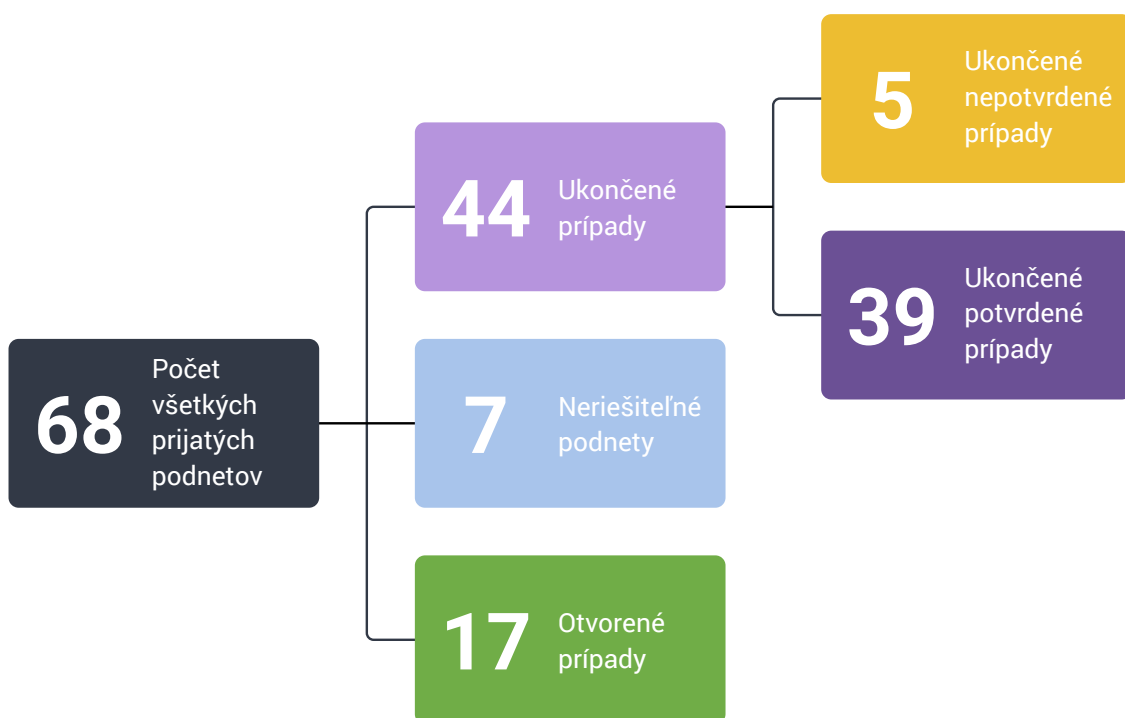
- **Status jednotlivých prípadov.** Uvádza sa počet prípadov podľa stavu ich šetrenia.
  - » Počet všetkých podnetov, teda všetky ohlásenia, ktoré sú evidované v diecézach/eparchiách.
  - » Počet otvorených prípadov – stále sa očakáva záver šetrenia.

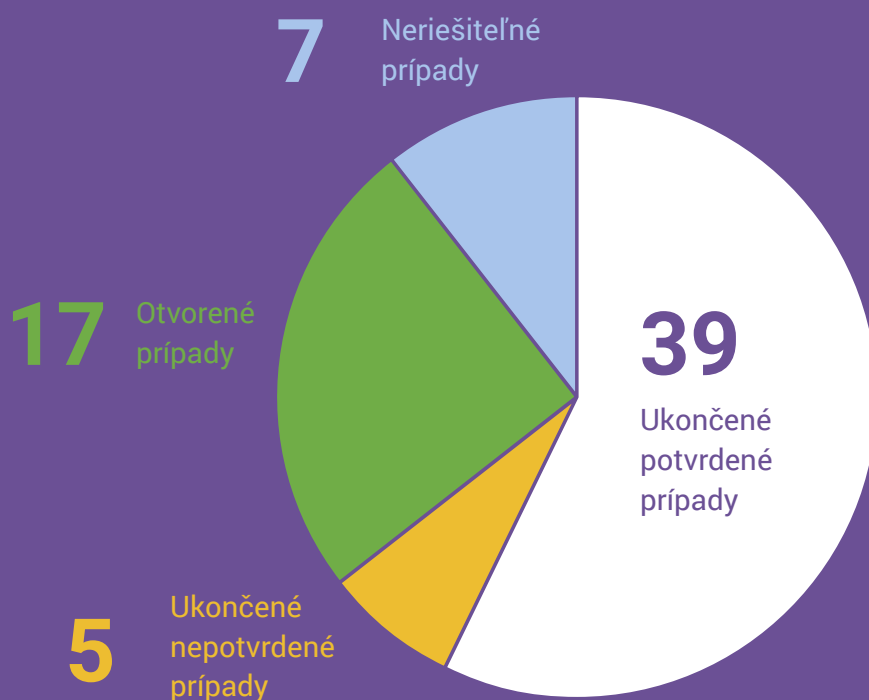
- » Počet neriešiteľných podnetov. Ide o tie, ktoré sú neriešiteľné z rôznych dôvodov (napríklad nie je možné získať potrebné informácie, pretože oznamovateľ prerušil komunikáciu alebo nie je možné identifikovať osoby, alebo podnet je nerelevantný).
  - » Počet ukončených prípadov. Sú to tie, ktorých šetrenie bolo uzavreté. Medzi nimi sú také, ktoré sa potvrdili, ale aj také, ktoré sa nepotvrdili.
- **Rok nahlásenia podnetu.** Uvádza sa rok, kedy bol podnet oficiálne podaný diecéznemu biskupovi. Vo všetkých prípadoch ide o obdobie po roku 1990.
  - **Rok spáchania skutku.** Uvádza sa, kedy sa skutok (respektíve skutky) udiali. Ak ide o rozpätie rokov, uvádza sa počiatkový rok.
  - **Páchateľ.** Uvádza sa charakteristika páchatelia, teda či bol diecéznym kňazom alebo diakonom, rehoľným kňazom alebo diakonom, rehoľným bratom alebo rehoľnou sestrou. Vyskytujú sa aj prípady, keď išlo o laika – zamestnanca cirkevnej inštitúcie.
  - **Pohlavie obete.** Uvádza sa, či išlo o chlapca alebo dievča. Vyskytli sa situácie (predovšetkým ak išlo o nevhodnú komunikáciu v prostredí maloletých), že sa prípad týka aj chlapcov aj dievčat.
  - **Vek obete v čase spáchania skutku.** Uvádza sa vek obete v čase spáchania skutku, alebo ak sa skutky stávali dlhodobejšie, tak počiatkový vek obete. V prípade súhrnnej štatistiky sa uvádzajú intervaly veku:
    - » do 8 rokov,
    - » 9 až 13 rokov,
    - » 14 až 18 rokov,
    - » nad 18 rokov (v prípade, ak ide o zraniteľné osoby alebo zneužitie duchovnej moci).
  - **Charakter závažnosti skutku.** Nie je jednoduché zadefinovať charakter jednotlivých skutkov, pretože ide o veľmi komplexnú skutočnosť. Pre zjednodušenie a možnosť zverejnenia sa uvádzajú štyri kategórie podľa závažnosti. Toto rozdelenie je iba operatívne pre potreby prezentácie výsledkov v tejto hodnotiacej správe:
    - » A: penetratívne formy zneužitia,
    - » B: obnažovanie a dotyky erotogénnych zón, ukazovanie pornografie,
    - » C: fyzické nežnosti, citové vydieranie, obťažovanie, grooming,
    - » D: nevhodná komunikácia, vtipy, narážky.

- **Sankcia.** Uvádza sa, akým cirkevným trestom/sankciou bol postihnutý páchatel'. Kategóriami sú:
  - » kánonické napomenutie,
  - » čiastočné obmedzenie činnosti,
  - » úplné obmedzenie činnosti (suspenzia),
  - » strata klerického stavu,
  - » strata zamestnania (v prípade laikov).
- **Civilné authority.** Uvádza sa, či prípady boli paralelne riešené aj zo strany civilných autorít bez ohľadu na to, kto prípad nahlásil civilným zložkám. Kategóriami sú:
  - » riešené civilnými autoritami,
  - » neriešené civilnými autoritami – na žiadosť obeť,
  - » neriešené civilnými autoritami – po uplynutí premlčacej doby,
  - » neriešené civilnými autoritami – iné dôvody (napríklad to, že prípad nebol vyhodnotený ako trestný čin, alebo páchatel' zomrel, alebo nebolo možné identifikovať obeť a pod.).

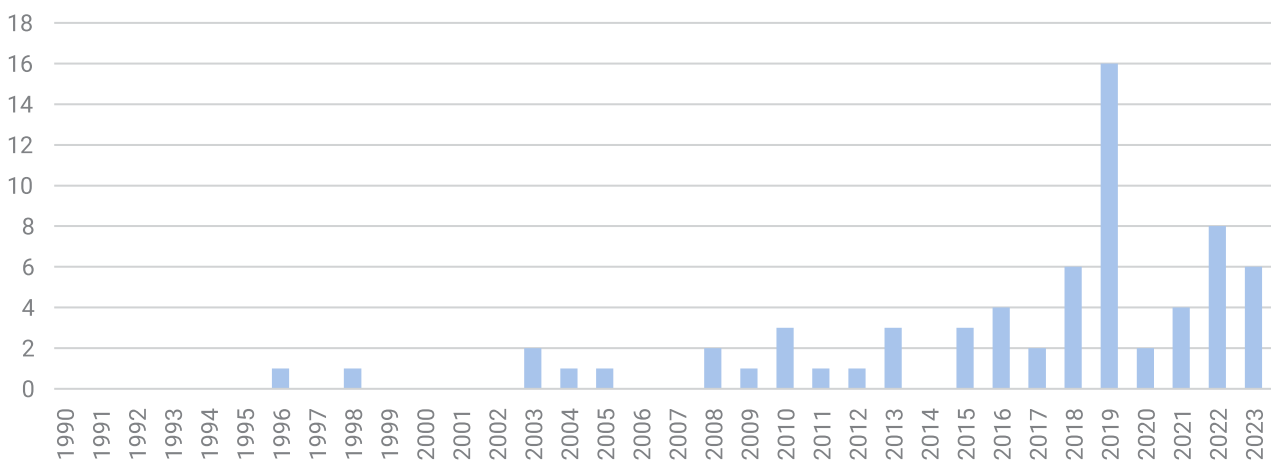
VYSVETĽUJÚCE GRAFY

Status jednotlivých prípadov

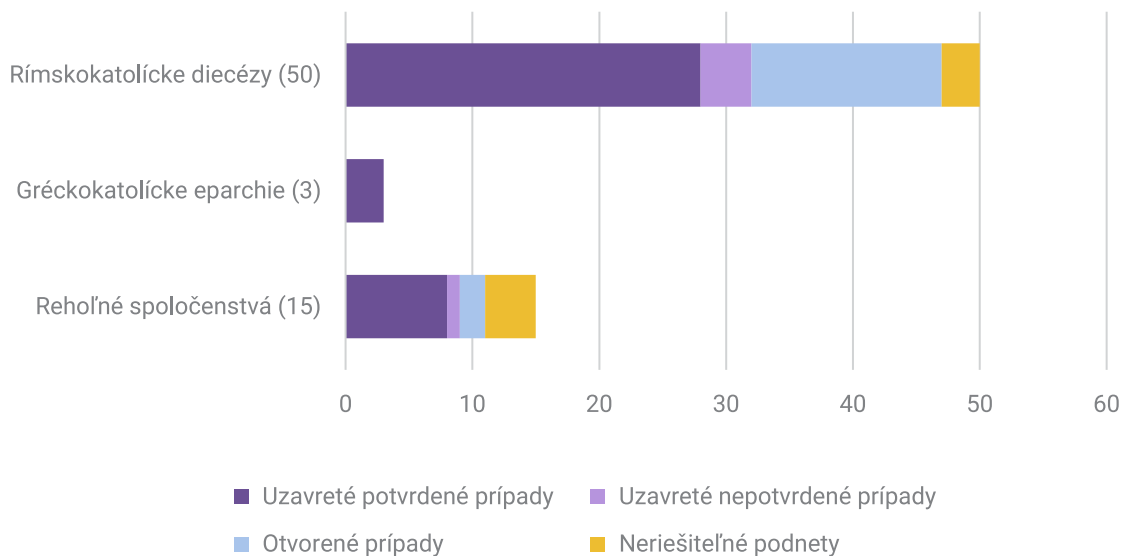

Počet podnetov prijatých v jednotlivých rokoch (započítané sú všetky prípady – ukončené potvrdené, ukončené nepotvrdené, otvorené aj neriešiteľné, spolu 68)

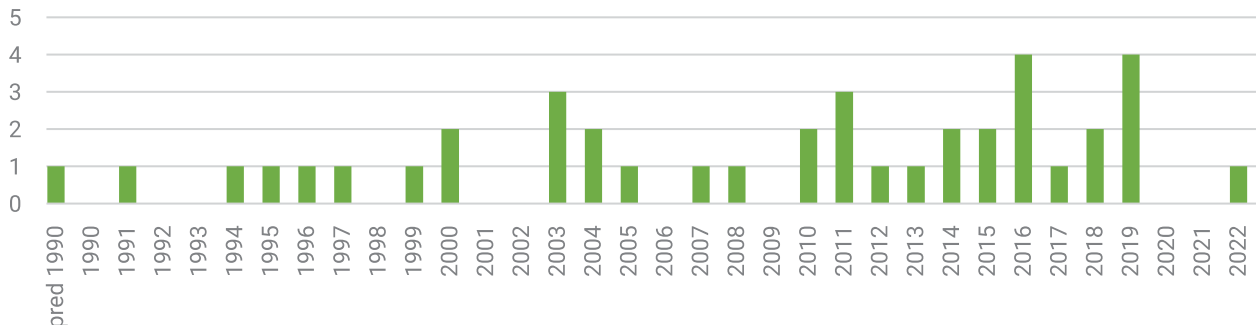

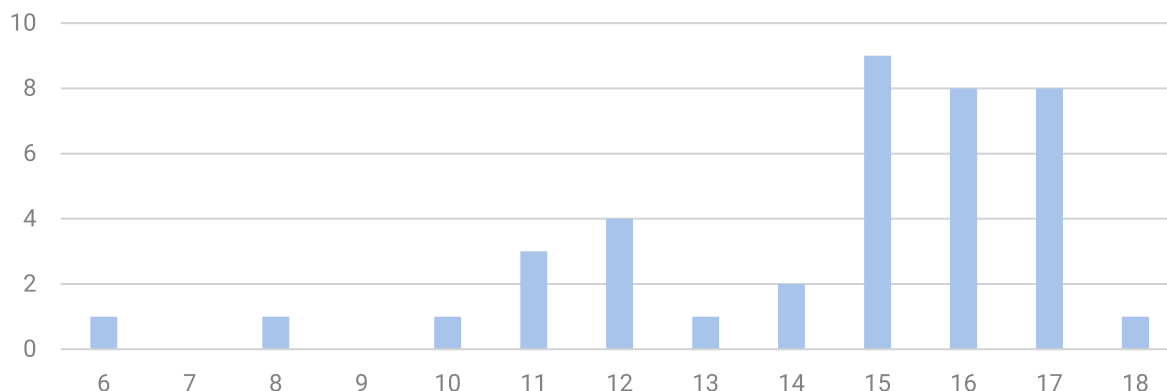
Počet podnetov podľa inštitúcie prijímateľa (započítané sú všetky prípady – ukončené potvrdené, ukončené nepotvrdené, otvorené aj neriešiteľné, spolu 68)

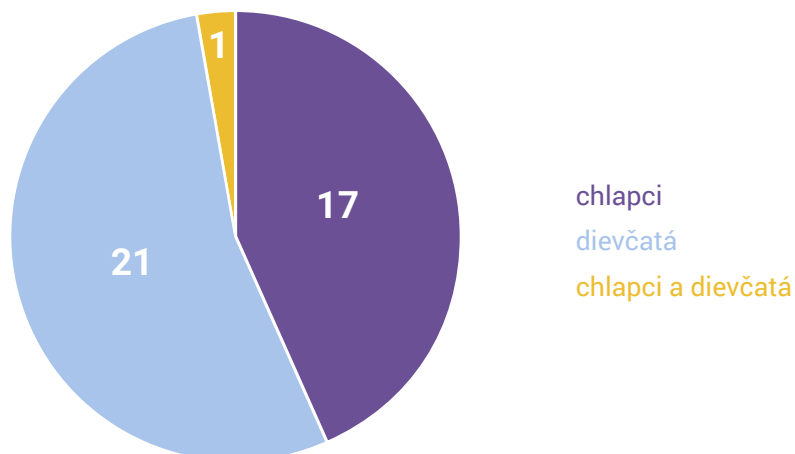
Počet prípadov v jednotlivých rokoch, kedy sa skutky stali (započítané sú iba ukončené potvrdené prípady, spolu 39)

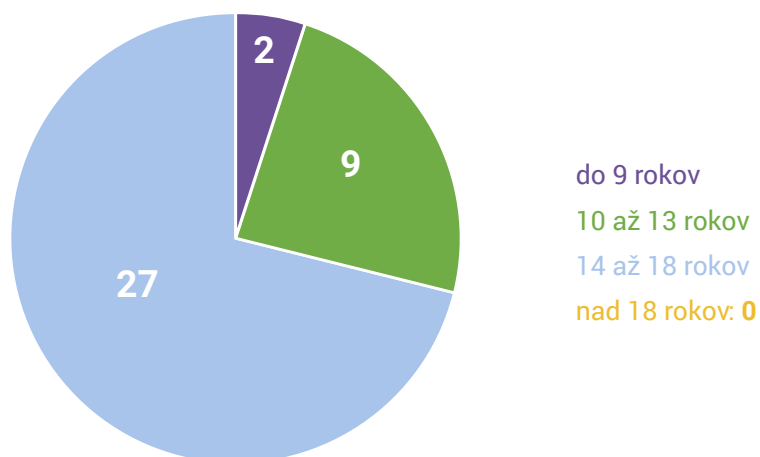
Počet prípadov podľa veku (započítané sú iba ukončené potvrdené prípady, spolu 39)

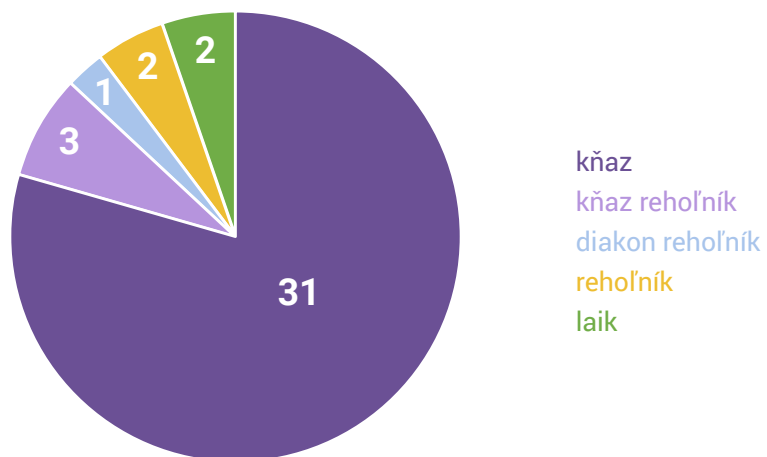
Počet prípadov podľa pohlavia (započítané sú iba ukončené potvrdené prípady, spolu 39)

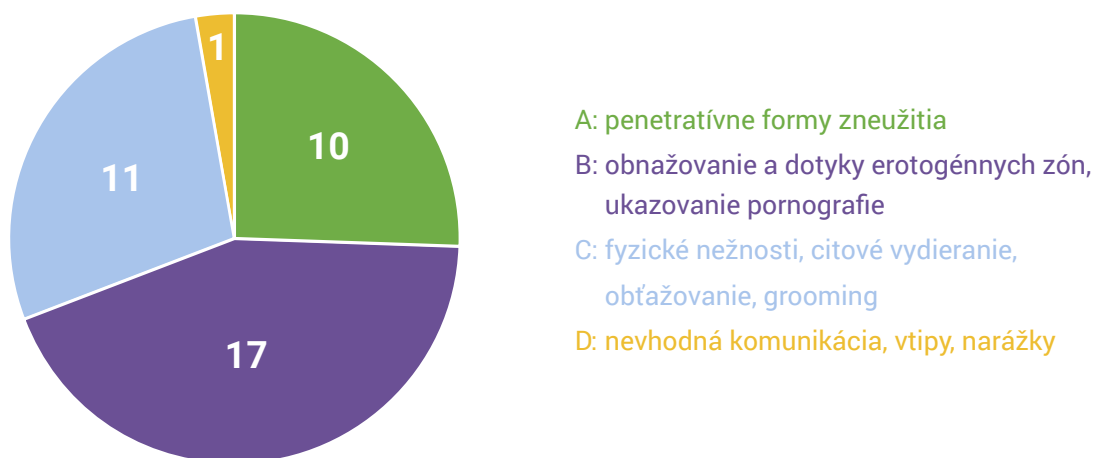
Počet prípadov podľa vekovej kategórie (započítané sú iba ukončené potvrdené prípady, spolu 39)

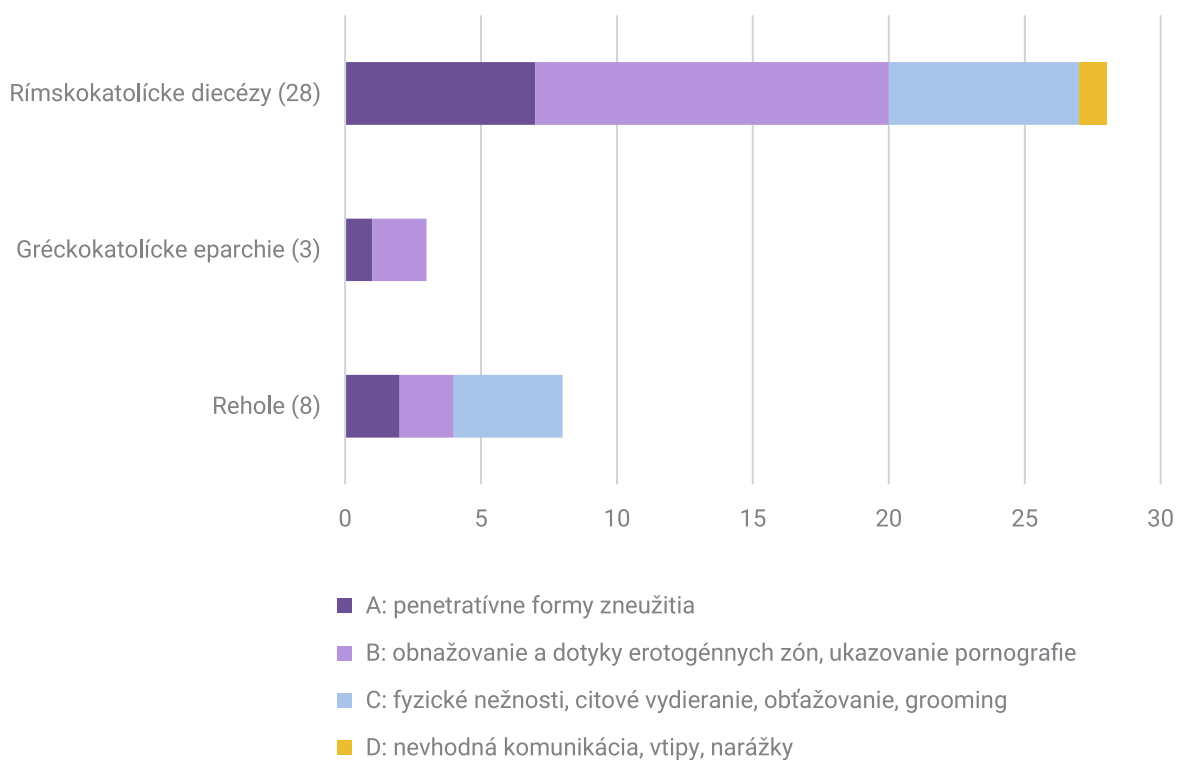
Počet prípadov podľa typu páchatel'a (započítané sú iba ukončené potvrdené prípady, spolu 39)

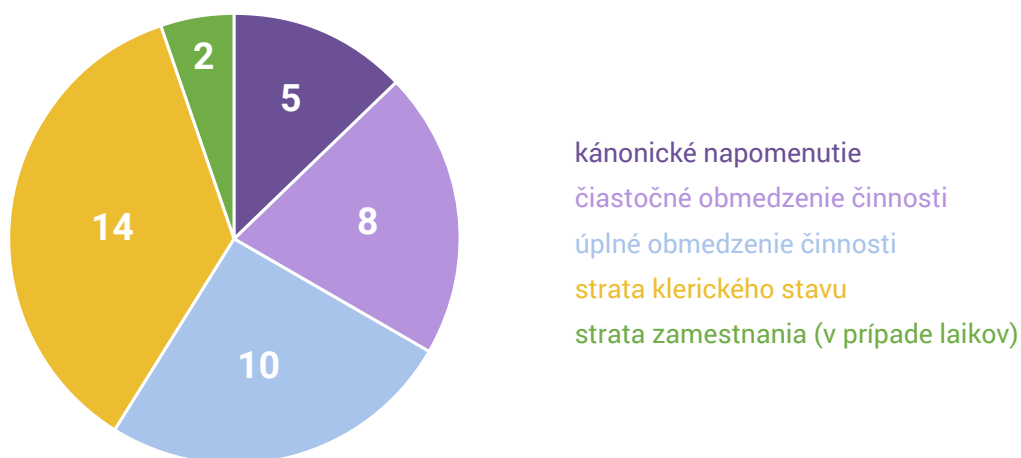
Počet prípadov podľa závažnosti skutku (započítané sú iba ukončené potvrdené prípady, spolu 39)

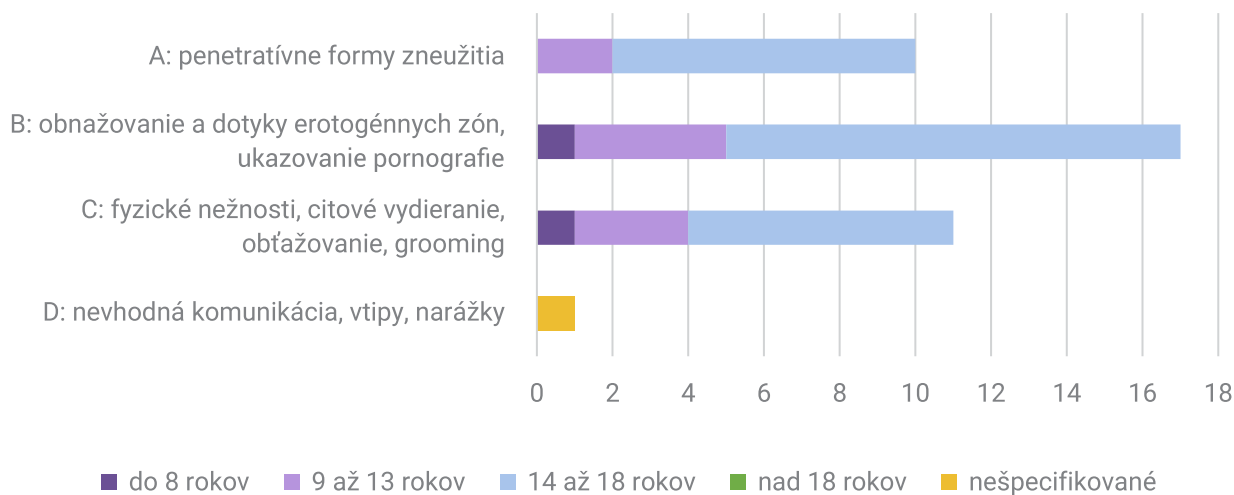
Počet prípadov podľa závažnosti skutku a podľa inštitúcie prijímateľa (započítané sú iba ukončené potvrdené prípady, spolu 39)

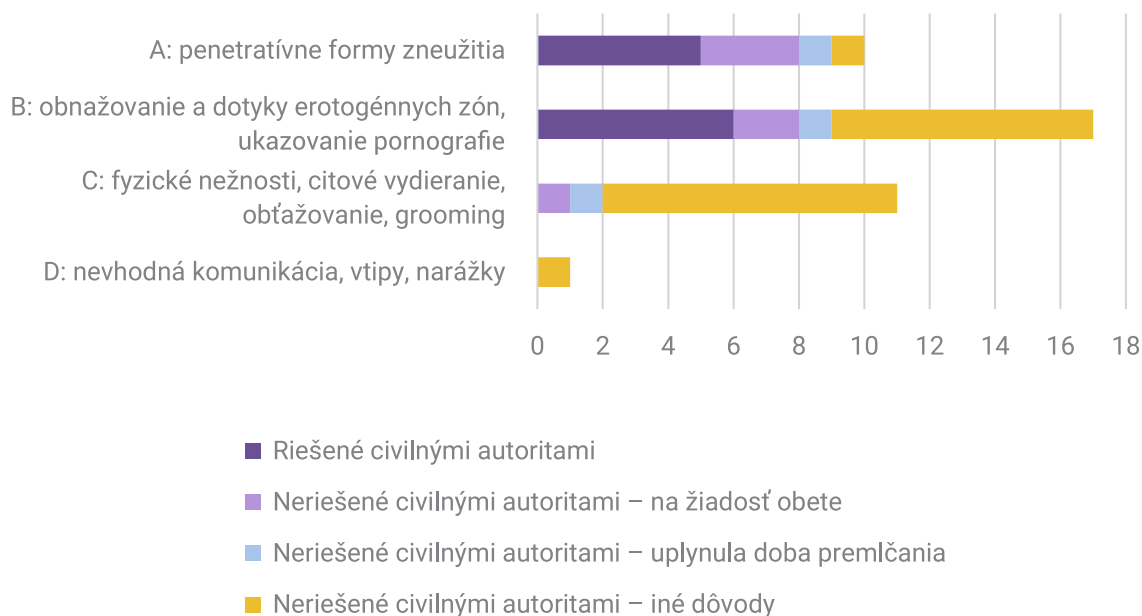
Počet prípadov podľa uloženia sankcie (započítané sú iba ukončené potvrdené prípady, spolu 39)

Počet prípadov podľa vekových kategórií z pohľadu závažnosti skutku (započítané sú iba ukončené potvrdené prípady, spolu 39)

Počet prípadov podľa závažnosti skutku a toho, či boli riešené civilnými autoritami (započítané sú iba ukončené potvrdené prípady, spolu 39)

Uvedená štatistika zobrazuje tie prípady, ktoré boli nahlásené cirkevným autoritám na Slovensku. Je však zrejmé, že reálny počet prípadov je určite väčší, lebo je stále mnoho tých, ktorí svoju negatívnu skúsenosť nenahlásili.

Taktiež treba uviesť, že počet obetí vzhľadom na počet ukončených potvrdených prípadov je väčší. Zo zistených údajov je v rámci 39 ukončených potvrdených prípadov evidovaných viac ako 44 obetí. Vo väčšine prípadov bola evidovaná jedna obeť. V troch prípadoch dve, v jednom prípade tri. V dvoch prípadoch je počet neiden-

tifikovaný, nakoľko išlo o nevhodné správanie voči skupine neploletých.

Určite nie všetky prípady boli v Cirkvi riešené úplne bezchybne – či už z dôvodu, že v minulosti ešte nebola platná normatíva, ako ju máme dnes, alebo aj preto, že zlyhal ľudský faktor. Ak sa tak stalo, vyjadrujeme ľútosť nad tým, že sa tým spôsobilo ďalšie utrpenie a traumatizácia obetí. Transparentnosťou v Cirkvi na Slovensku chceme povzbudiť ďalších, ktorí boli takým spôsobom zranení a stále uvažujú, či svoj prípad riešiť v Cirkvi, aby tak urobili.

Oznamovacia povinnosť (odborná analýza)

Podľa § 3 ods. 2 Trestného poriadku sú štátne orgány, vyššie územné celky, obce a iné právnické osoby povinné bez meškania oznamovať orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin. K tomuto ustanoveniu sa však neviaže žiadna sankcia, takže ak tak uvedené subjekty nespravajú, nečelia žiadnej sankcii. Sankcia sa viaže až k prípadom, keď sa niekto hodnoverným spôsobom dozvie, že iný spáchal zločin, na ktorý Trestný zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou najmenej desať rokov (§ 340 Trestného zákona). Cirkev je teda povinná oznamovať orgánom činným v trestnom konaní spáchanie trestného činu sexuálneho zneužívania. V súvislosti s tým je potrebné spomenúť § 7 ods. 1 zákona 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele, ktorý hovorí, že každý je povinný upozorniť orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na porušovanie práv dieťaťa.

S plnením si tejto povinnosti by nebol žiaden problém, nebyť prípadov, kedy si dospelá obeť

z rôznych dôvodov neželá, aby to, s čím sa zverila a čo nahlásila cirkevnej autorite, bolo zverejnené a oznámené orgánom činným v trestnom konaní. V tomto prípade vlastne dochádza ku kolízii dvoch veľmi dôležitých povinností a hodnôt. A je veľmi ťažké rozhodnúť, čo má mať prednosť, pričom tejto dileme nečelí len Cirkev, ale aj mnoho ďalších osôb a inštitúcií, ktorých činnosť, resp. zverené úlohy sú nerealizovateľné bez poznania informácii súkromného charakteru iných osôb. Povinnosť mlčanlivosti jedného subjektu je zvyčajne zároveň právom inej osoby na zachovanie dôvernosti vymedzeného okruhu informácii. Povinnosť zachovávať mlčanlivosť teda nie je povinnosťou samoučelnou, ale vždy sleduje legitímny cieľ.

Cirkev si chce plniť oznamovaciu povinnosť. Avšak súčasne chce byť miestom bezpečia, dôvery, ochrany a pomoci aj pre tie obeť, ktoré (zatiaľ) nechcú svoj prípad z rôznych závažných dôvodov riešiť pred civilnými autoritami. Cirkev sa takto dostáva do zložitej situácie, keď čelí dvom konfliktným povinnostiam, a to:

- **Povinnosť voči štátu** – nahlásiť skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, a tak ochrániť (aj potencionálne) obeť daného skutku; zastaviť a odradiť (aj potencionálnych) páchatel'ov takýchto skutkov; ochrániť v určitých prípadoch samú seba (resp. svojich členov, ktorí prichádzajú do kontaktu s obeťami) pred trestným stíhaním za neoznámenie trestného činu.
- **Povinnosť voči konkrétnej (dospeléj) obeťi**, ktorá si neželá zverejnenie a ďalšie riešenie nahláseného skutku. Ide o povinnosť chrániť obeť pred druhotnou viktimizáciou a retraumatizáciou, a to rešpektovaním jej želaní, potrieb, pripravenosti; zachovaním sľúbenej mlčanlivosti; prihliadaním na zdravotný stav obeťi; prihliadaním na ďalšie závažné okolnosti prípadu. Je potrebné uviesť, že často práve toto zachovanie mlčanlivosti a rešpektovanie prání a potrieb obeťi

vytvára bezpečné a dôverné prostredie, v ktorom sa obeť za pomoci odborníka postupne stáva pripravenou a dochádza k jej rozhodnutiu vec riešiť aj za pomoci štátnych orgánov. Naopak – nerešpektovanie prání a pripravenosti obete by mohlo viesť k jej následnej nespokojnosti, destabilizácii, viktimizácii a retraumatizácii. V takomto prípade by teda oznámenie spáchania trestného činu proti vôli obete pravdepodobne nielenže k ničomu nevedlo (ak by to napríklad obeť poprela), ale ešte by jej to mohlo spôsobiť aj ďalšiu ujmu. V súvislosti s povinnosťou rešpektovať želania obete je ešte dôležité povedať, že nehovoríme o obeti, ktorá je maloletým dieťaťom či o obeti, ktorá je vo vážnom ohrození zdravia a života. V týchto prípadoch automaticky prevláda záujem na zachovaní života, zdravia a ľudskej dôstojnosti obete pred rešpektovaním jej želaní danú vec nezverejniť či neoznámiť.

K nahláseniu sexuálneho zneužívania orgánom činným v trestnom konaní nedochádza vždy len kvôli pochybeniu zo strany cirkevných autorít, ako sa to zväčša prezentuje, ale za tým

môžu byť aj vážne a opodstatnené dôvody. Existujú štyri situácie, kedy môže nastať, že nedôjde k oznámeniu podozrenia zo spáchania trestného činu sexuálneho zneužívania:

- 1. K nahláseniu nedošlo hodnoverným spôsobom alebo z vypovedaného nemožno získať dostatočné informácie na to, aby bolo možné aspoň s určitou istotou povedať, že niekto spáchal zločin sexuálneho zneužívania.** Teda nie z každého podnetu/oznámenia sexuálneho zneužívania možno rovno získať hodnoverné informácie o tom, že bol spáchaný zločin, na ktorý sa viaže oznamovacia povinnosť. Na začiatku často chýbajú viaceré kľúčové informácie. Niektoré informácie nebudú získané nikdy, iné až po určitom čase, napr. po viacerých stretnutiach a rozhovoroch, po vybudovaní si dôvery, na základe znaleckého dokazovania, za pomoci odborníkov, po vypočutí iných osôb a pod.
- 2. K nahláseniu došlo v spovedi.** Jedným z dôvodov, prečo obeť alebo páchatel' v spovedi hovoria o takomto skutku, je povinnosť kňaza o tom mlčať. Ak by túto povinnosť nemal, s najväčšou pravdepodobnosťou by mu to vôbec nepovedali. V súvislosti s týmto je potrebné uviesť, že či už spovedné tajomstvo alebo zákonom uznaná povinnosť mlčanlivosti v prípade lekárov, psychológov, advokátov a pod. má svoj zmysel a sleduje legitímny cieľ. Avšak týmto sa súčasne vytvára priestor pre dôveru, pomoc a ochranu mnohých ďalších ľudí. Takže riešením nie je rušenie spovedného tajomstva, ale skôr vzdelávanie kňazov, aby dokázali osobe (či už páchatel'ovi alebo obeti), ktorá sa im takto zdôverí v spovedi, poskytnúť náležitú pomoc a sprevádzanie, aby danú vec dokázala riešiť, a to aj za pomoci odborníkov a kompetentných úradov.

- 3. Oznamovateľ, ktorým je už dospelá obeť, si výslovne neželá, aby to, čo nahlásil, bolo oznámené niekomu inému.** Môže to byť z rôznych dôvodov – napr. nepripravenosť obete; nepripravenosť okolia; prežívanie rôznych silných negatívnych emócií ohľadom zverejnenia danej veci a reakcií okolia; vedomosť o premlčaní trestného stíhania; hrozivé predstavy o trestnom konaní a pod. K tomu, ako postupovať v takýchto situáciách, by bolo potrebné vyžiadať si usmernenie a výklad príslušných autorít. Taktiež je možné viac pracovať na poskytovaní odbornej pomoci obetiam – aby každá obeť dostala náležité právne a psychologické poradenstvo, či už priamo zo strany Cirkvi alebo cez iné organizácie, na ktoré by bola obeť odkázaná alebo ktoré by priamo spolupracovali s Cirkvou.

- 4. Pochybenie cirkevných autorít.** Pre nedostatok vedomosti, odbornosti a skúsenosti alebo zo strachu či lojality autority nesprávne vyhodnotili celú situáciu, došli k mylne negatívnym záverom alebo sa úmyselne rozhodli danú vec neriešiť. V takých prípadoch je potrebné pracovať na informovanosti a edukácii kňazov a osôb prvého kontaktu. Taktiež vyzývame ľudí, že ak vedia o neoznámení trestného činu zo strany cirkevnej autority, aby to oznámili kompetentným úradom.

Vzhľadom k uvedenému sa Konferencia biskupov Slovenska chce obrátiť na príslušné civilné autority, aby vydalo usmernenie ohľadom toho, ako má Cirkev postupovať, ak sa hodnoverným spôsobom dozvie, že došlo k sexuálnemu zneužívaniu klerikom, členom inštitútu zasväteného života alebo spoločnosti

apoštolského života a ktorýmkoľvek veriacim zastávajúcim úrad alebo službu v Cirkvi, pričom nejde o svedné tajomstvo a obeť daného skutku, ktorá je dospelou osobou, si výslovne neželá, aby spáchanie daného skutku bolo (zatiaľ) oznámené orgánom činným v trestnom konaní.

Výzvy pre budúcnosť

Je to stále málo

Ako je vidieť z tejto hodnotiacej správy, v riešení problematiky sexuálneho zneužívania v Cirkvi na Slovensku sa urobilo viacero aktivít, ale oproti bolesti a zraneniu obetí je to stále málo. Je zrejmé, že počty získané prostredníctvom monitorovania prípadov v jednotlivých diecézach nie sú odrazom skutočnej reality a že obetí je podstatne viac. Z tohto dôvodu je nevyhnutné stále intenzívnejšie pracovať na tom, aby sa iniciovali ďalšie kroky a aktivity, ktoré budú mať jediný cieľ – pomôcť obetiam a odhaliť vinníkov.

Komunikácia s obetami

V rámci cirkevnoprávnych procesov je dôležité stále viac formovať všetkých zaangažovaných, počnúc diecéznymi biskupmi cez členov diecéznych tribunálov až po kontaktné osoby, aby sa tak zabezpečila adekvátne komunikácia s obetami. Hoci sa postup cirkevnoprávneho procesu dodrží správne do posledného detailu, v konečnom dôsledku môže prinášať retraumatizáciu pre obeť. Často sa tak deje aj kvôli tomu, že sa síce prihliada na právny rozmer prípadov, ale nehľadí sa na ľudskú, psychologickú rovinu. Jednou z možností, na ktorú sa zabúda a ktorú pomenúva aj smernica o postupovaní v prípadoch sexuálneho zneužívania v Cirkvi je, aby obeť bola daná možnosť vypovedať v prítomnosti odborníka, ktorý môže túto komunikáciu uľahčiť.

Konkrétna pomoc obetiam a páchatelom

V procese riešenia jednotlivých prípadov by sa nemalo zabúdať aj na poskytnutie konkrétnej pomoci obetiam, ale aj páchatelom. V rámci možností by mala príslušná diecéza poskytnúť duchovnú, psychologickú a inú odbornú

pomoc. Nemalo by ísť iba o formálny úkon, ale o skutočný postoj lásky k blížnemu. Každá diecéza by mala mať už vopred pripravenú záchrannú „sieť“ pozostávajúcu z konkrétnych odborníkov, ktorú môže „aktivovať“ v prípade, že sa objaví nový podnet.

Pomoc komunitám

Jednou z ďalších výziev je viac pamätať na komunity a spoločenstvá (napríklad farnosti), ktoré sú tiež vystavené traumatizácii, keď sa dozvedia o tom, že v ich prostredí sa vyskytli prípady zneužívania. Nemusí ísť hneď o explicitné vyjadrenie traumy. Často toto zranenie existuje vnútri a nie je pomenované ani uzdravované. V konečnom dôsledku môže byť negatívnym faktorom pri zachovaní a zveladení viery človeka. Záchrana spoločenstva je tiež súčasťou odpovede Cirkvi na prípady zneužívania.

Dôveryhodnosť Cirkvi na Slovensku

Postupné kroky v tejto oblasti majú viesť k tomu, aby sa Cirkev stávala dôveryhodnou inštitúciou a tak pomáhala otvárať dvere tým, ktorí sa – hoci aj po dlhom čase – rozhodnú svoju negatívnu skúsenosť z minulosti riešiť cirkevnoprávny procesom. V tomto smere je potrebné pamätať na dve roviny a ich vzájomnú vyváženosť. Prvou je transparentnosť, ktorej súčasťou je otvorenosť pri informovaní o činnosti v tejto oblasti a o monitorovaní celkovej situácie. Druhou rovinou je ochrana osôb. Mnohé obeť dokážu otvárať svoje zranenia v rámci Cirkvi práve preto, že majú istotu, že bude zachovaná mlčanlivosť a že nijakým spôsobom nebudú môcť byť identifikované. Vyvážením týchto dvoch rovín má pomáhať zvyšovať dôveryhodnosť Cirkvi na Slovensku.

Komunikácia na európskej úrovni a celosvetovej úrovni

Komisia KBS pre ochranu maloletých v Cirkvi je súčasťou východoeurópskej siete, ktorá vznikla na stretnutí vo Varšave v roku 2021 a priebežne ponúka rôzne školenia, webináre a užitočné materiály. Predseda komisie Mons. Marek Forgáč je v osobnom kontakte s Pápežskou komisiou pre ochranu maloletých, ktorej predsedom je bostonský kardinál Sean O'Mealy a sekretár je o. Andrew Small. Túto komunikáciu je potrebné naďalej prehĺbovať a zintenzívňovať, pretože Cirkev na Slovensku je súčasťou celosvetovej Cirkvi, a tak žije rovnakými radosťami i starosťami, aké majú veriaci na celom svete.

Cirkev ako bezpečné prostredie

Prevenčia je tou oblasťou, do ktorej treba investovať najviac síl, aby sa Cirkev stávala stále bezpečnejším prostredím. Hoci sa vo všetkých diecézách a eparchiách zrealizovali školenia pre kňazov a pripravili sa rôzne mediálne vstupy, je nevyhnutné uvažovať o ďalších preventívnych aktivitách. Prevenčia by mala byť rozšírená aj na laických spolupracovníkov, ktorí sa angažujú v rôznych pastoračných aktivitách, ako sú napríklad tábory a výlety pre deti, stretnutia miništrantov, nácvičky speváckych zborov a pod.

Formácia budúcich kňazov a zasvätených

Ide o oblasť, kde je potrebné realizovať najviac preventívnych programov. Už teraz sa v niektorých kňazských seminároch a formačných komunitách organizujú školenia a rôzne programy zamerané na informovanie, osvetu a formáciu budúcich kňazov a zasvätených s cieľom predchádzať potenciálnym deliktom zneužívania v Cirkvi. Tieto aktivity by mali byť viac systematické so zaangažovaním všetkých formačných prostredí v Cirkvi na Slovensku.

Zraniteľné osoby a zneužitie duchovnej moci v prípade dospelých

Po promulgovaní *Motu propria* pápeža Františka *Vos estis lux mundi* má problematika zneužívania v Cirkvi oveľa širší rozmer. Pápež František hovorí aj o dospelých ako o obetiach a to v prípade, že ide o zraniteľné osoby. Taktiež pápež spomína zneužitie duchovnej moci v prípade dospelých obetí, ktoré môže, ale nemusí nevyhnutne viesť k sexuálnemu zneužívaniu. Do úvahy pripadá aj psychické zneužívanie či manipulácia prostredníctvom duchovného vedenia. Ide o nový pohľad na otázky zneužívania v Cirkvi, ktoré sú náročné na pomenovanie a riešenie, ale ako ukazuje skutočnosť, sú prítomné aj v Cirkvi na Slovensku.

Záver

Od momentu zranenia ľudskej prirodzenosti v osobách našich prarodičov zlo na seba preberá rôzne formy. Tie závisia od okolností, v ktorých sa ľudstvo nachádza, od výdobytkov vedy i techniky, od spôsobov myslenia i materiálneho komfortu, ktorý často umenšuje hlboký autentický vzťah k Bohu. I to môžu byť dôvody, prečo sa v prostredí Cirkvi stretáme s problémom zneužívania. Avšak naša reakcia na to nemá byť ani nariekanie, ani pohrdanie, a už vôbec nie mlčanie, ale aktívny postoj s cieľom eliminovať tieto formy zla a tak uchrániť dobro v našom svete.

Táto hodnotiaca správa sumarizuje mnohé aktivity, ktoré iniciovala Komisia Konferencie biskupov Slovenska pre ochranu maloletých v Cirkvi od svojho vzniku v roku 2018. V pokore si však musíme priznať, že oproti tomu, koľko bolestivých a traumatizujúcich dôsledkov delikty zneužívania zapríčinili a koľko negatívnych dopadov na vieru jednotlivcov spôsobili, je to všetko stále veľmi málo. A povedzme si pravdivo, nikdy toho nebude dosť, čo môžeme urobiť pre to, aby sme zmiernili ťaživé bremeno zneužitých osôb.

Joseph Ratzinger, neskôr pápež Benedikt XVI., ako prefekt Kongregácie pre náuku viery bol odvážnym hýbateľom pri pomenovávaní i riešení vynárajúcich sa škandálov. Bol aj iniciátorom nových noriem, ktoré pomáhali spravodlivo riešiť tieto prípady. Ako to sám vysvetľuje, potrebujeme otvárať okná pravde a zároveň cez pravdivé poznanie pomáhať iným a posilňovať našu vieru. Aj my chceme, aby to bolo naším cieľom.

Pápež František, pokračovateľ línie svojho predchodcu v tejto oblasti, zasa spomína veľmi silné slová v súvislosti s obeťami zneužívania v Cirkvi: „Súcit je rečou Boha.“

Áno, aj v Cirkvi sa stretáme s hriechom a je nám to veľmi ľúto. Nech sú tieto riadky prosbou o odpustenie všetkým, ktorí si v sebe nesú traumy tohto zranenia. Nech v nich vidíme samotného trpiaceho Krista. A nech sa skúsenosť tejto formy zla stane príležitosťou k novým formám dobra. Nech ju s Božou pomocou pretvoríme na návrat k Bohu.